

Erasmus MC

Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Connect2Grow aandacht voor de ouder-kindrelatie

Dr. H.H. Bijma

Afdeling Verloskunde en Gynaecologie

Erasmus MC

Rotterdam, Nederland

Fetal programming

Interactie tijdens een gevoelige periode van de ontwikkeling heeft permanente invloed op de structuur en werking van het lichaam.

Het lichaam wordt tijdens de foetale ontwikkeling als het ware geprogrammeerd.

Invloeden op intra-uteriene ontwikkeling hebben levenslange gevolgen

Al vanaf het eerste trimester

Fetal programming and adult health. Godfrey KM, Barker. DJ. Public Health Nutr 2001;4:611-24

Achtergronden

Fetal programming

Ouder-kindrelatie en fetal programming

Ontwikkeling stress-as (HPA-as)

Hersenontwikkeling

Fetal programming and adult health. Godfrey KM, Barker. DJ. Public Health Nutr 2001;4:611-24

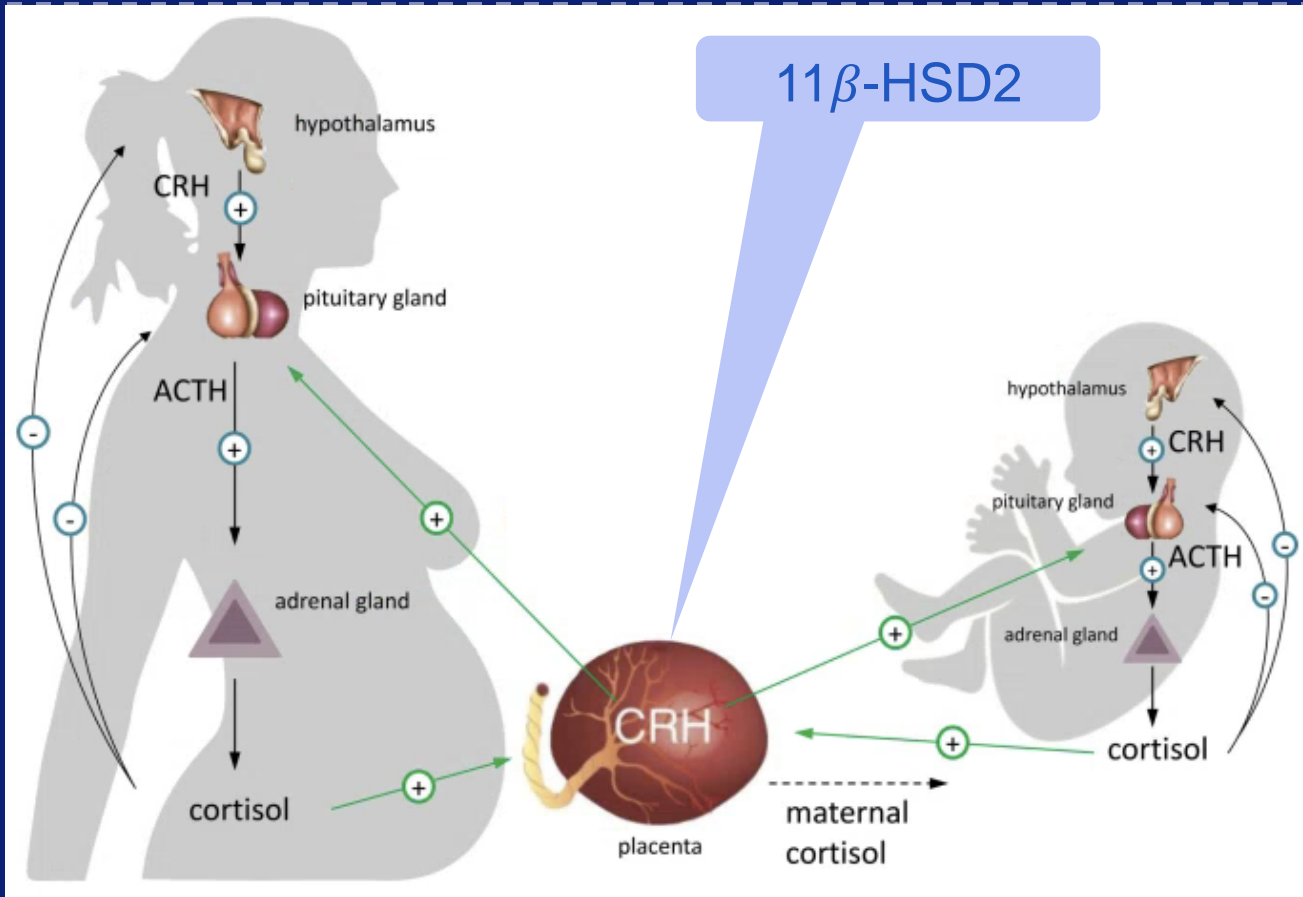

Ouder-kindrelatie en fetal programming

- Zwangerschap en periode direct na de geboorte cruciaal voor hersenontwikkeling en goede ontwikkeling stress-systeem
- Belangrijkste invloed hierop is relatie ouder/verzorger en kind
- Optimale ouder-kindrelatie is een belangrijke stap in het borgen van ontwikkelingskansen

Hypothalamic Pituitary Adrenal-as

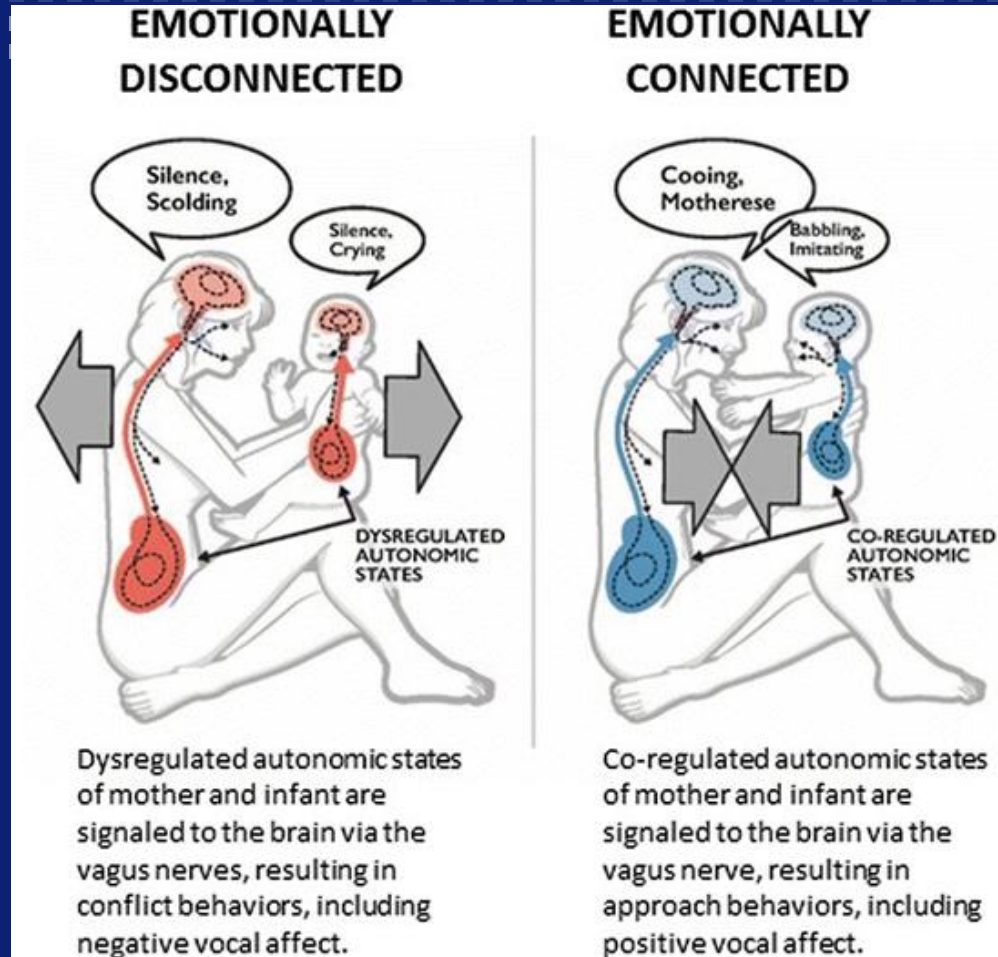
Hypothalamic Pituitary Adrenal-axis voor geboorte

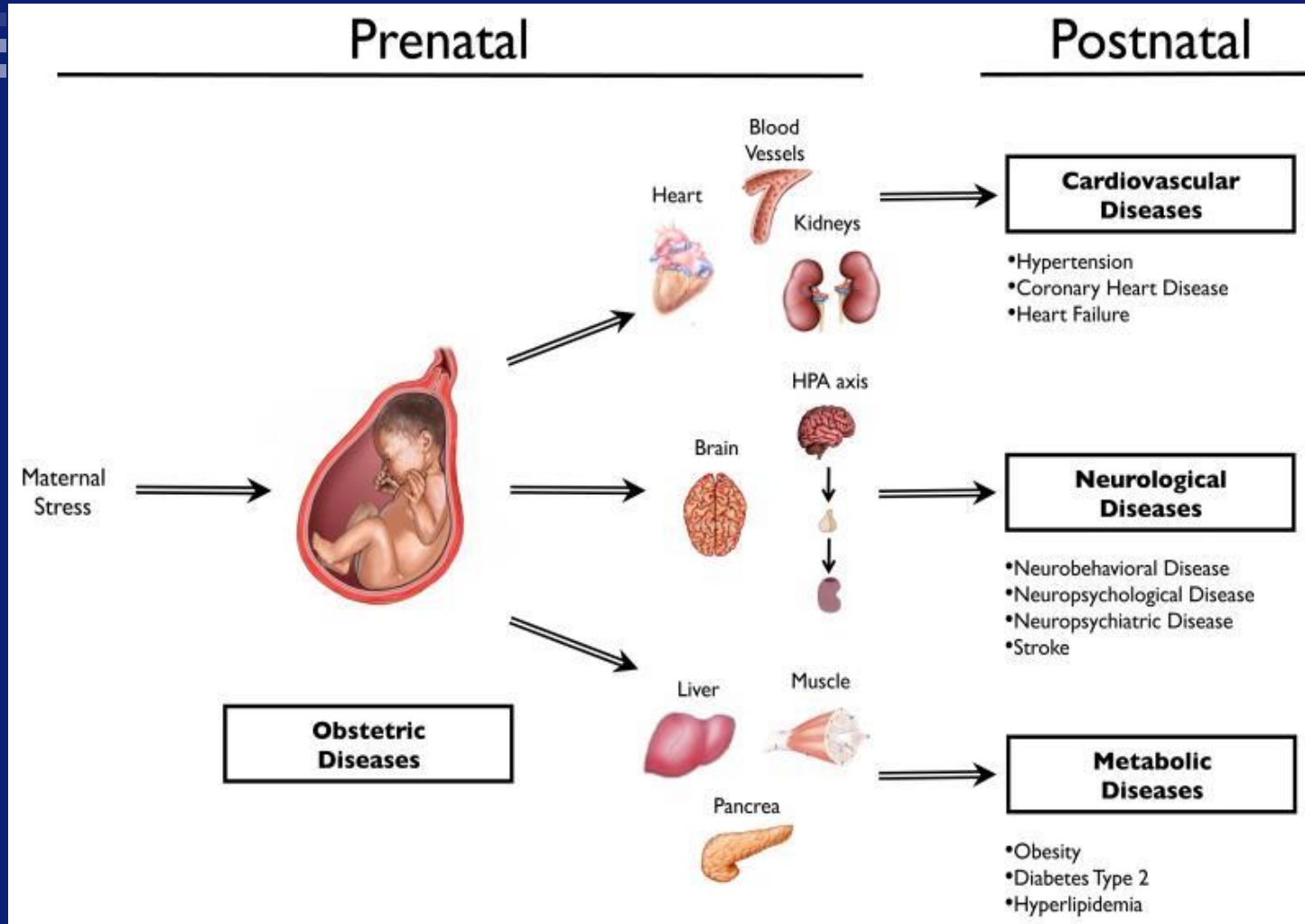
Chronic stress → deregulation
negative feedback →
hypercortisolism and HPA
'sensitization'

Howland MA, Sandman CA, Glynn LM. Developmental origins of the human hypothalamic-pituitary-adrenal axis. *Expert Rev Endocrinol Metab.* 2017;12(5):321-39.

Hypothalamic Pituitary Adrenal-axis na geboorte

Stress-systeem, impact op gezondheid

Adverse childhood events , impact op gezondheid

Health problem	Adjusted Odds Ratio	95% Confidence Interval
>4 ACE's versus control		
Current smoker	2,2	(1,7-2,9)
BMI >35	1,6	(1,2-2,1)
Depressed mood	4,6	(3,8-5,6)
Ever attempted suicide	12,2	(8,5-17,5)
Alcoholic	7,4	(5,4-10,2)
Ever injected drugs	10,3	(4,9-21,4)
Ischemic heart disease	2,2	(1,3-3,7)
Any cancer	1,9	(1,3-2,7)
Stroke	2,4	(1,3-4,3)
Chronic lung disease	3,9	(2,6-5,8)
Diabetes	1,6	(1,0-2,5)

Felitti VJ et al. Prev Med. 1998 May;14(4):245–58.

Stress-system: impact op ervaren

‘The autonomic nervous system is the foundation upon which our lived experience is built’

Als basisimprint ondersteunende relationships -> veerkrachtig en flexibel

Als basisimprint misattunement en stress-> default ‘survival state’

‘The default state of our autonomic nervous system determines our interaction, meaning-making and perception of all our experiences’

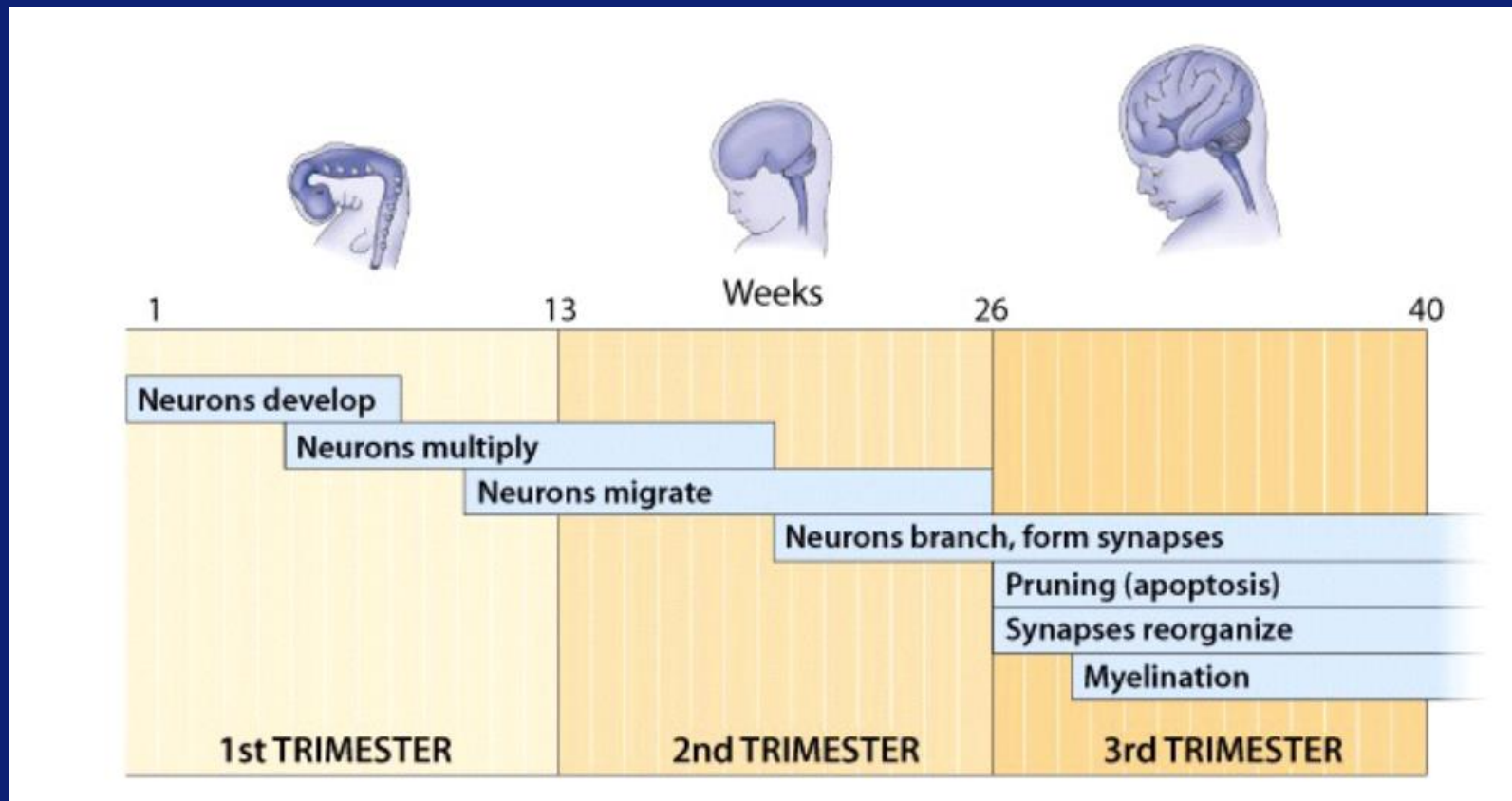
D. Dana, (2018) Polyvagal theory in therapy, Norton Publishers New York; Siegel, D. J., & Bryson, T. P. (2018). The yes brain: how to cultivate courage, curiosity, and resilience in your child. First edition. New York: Bantam.

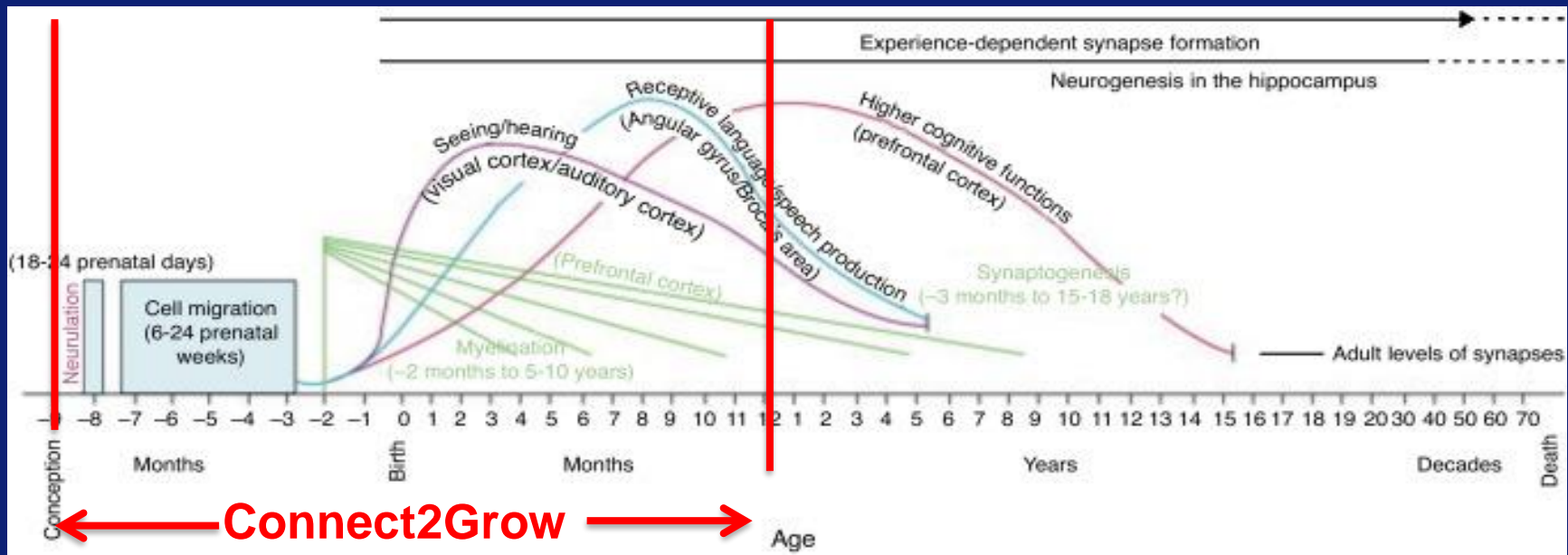
Hersenontwikkeling

Hersenontwikkeling

Experience-based synaptogenesis

Foetale en neonatale hersenontwikkeling

1 miljoen neuronale verbinding per seconde!

Hersenontwikkeling wordt bepaald door ervaring

Aanhoudende ernstige stress invloed op neuronale connecties

Aanhoudende ernstige stress invloed op ontwikkeling hippocampus

<https://developingchild.harvard.edu/science/key-concepts/brain-architecture/> ; Excessive Stress Disrupts the Architecture of the Developing Brain: Working Paper No. 3. Harvard Center of the Developing child

Kansen

- Bedreiging ouderkind-relatie vaak al voor geboorte duidelijk
- Vroege hersenontwikkeling cruciaal
- Vroege ontwikkeling stress-as cruciaal

Connect2Grow

1. Expertisecentrum vroege ouder-kindrelatie
2. Leer- en verbeterproject rondom begeleiding bedreigde vroege ouder-kindrelatie
3. Netwerk van en voor professionals rondom vroege ouder-kindrelatie

1. Expertisecentrum

- Bijeenbrengen van kennis en expertise op het gebied van bedreigde ouder-kindrelatie tijdens de zwangerschap
- Vraagbaak voor professionals en ouders
- Praktijkvragen als basis voor wetenschappelijk onderzoek
- Wetenschappelijke inzichten inzetten in de praktijk

2. Leer- en verbeterproject voor begeleiding zwangeren en hun partners

- Bij bedreigde ouder-kindrelatie (bv psychiatrie, ernstig trauma)
- Specialistische kennis
- Integrale aanpak
- Gezinsgerichte benadering
- Inzetten op kracht

3. Netwerk van professionals die betrokken zijn bij ondersteuning van de ouder-kindrelatie

- Verbinden en afstemmen van zorg tussen professionals en instanties in de gemeente Rotterdam
- Individueel en op zorgverlenersniveau
- Persoonlijke gezondheidsomgeving (PGO)
- Zorgnetwerkomgeving (ZNO)

Het team van Connect2Grow

H.H. (Hilmar) Bijma
gynaecoloog

M.P. (Mijke) Lambregtse-van den Berg
psychiater/kinder- en jeugdpsychiater

R. (Rob) Rieken
kinder- en jeugdpsychiater

E.S. (Esther) van Efferen-Wiersma
GZ-psycholoog

S. (Stephanie) Meijer
medisch maatschappelijk werker

connect2grow@erasmusmc.nl

06 – 23 46 13 39

E. (Eefje) van Vliet
verloskundige

M. (Margreet) Hornstra Moedt
psycho-therapeut

B. (Bob) de Raadt
medisch maatschappelijk werker

Vragen?

Contact: h.bijma@erasmusmc.nl

